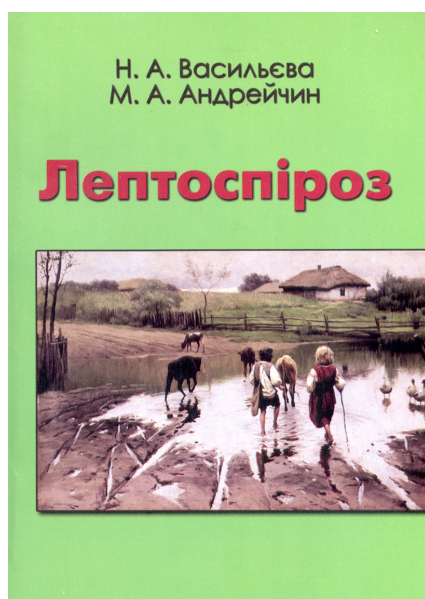

© Зінчук О.М., Зубач О.О., 2016
 УДК 616.986.7
 DOI 10.11603/1681-2727.2016.4.7224

ВАСИЛЬЄВА Н.А. ЛЕПТОСПИРОЗ: МОНОГРАФІЯ / Н.А. ВАСИЛЬЄВА, М.А. АНДРЕЙЧИН. – ТЕРНОПІЛЬ: ТДМУ, 2016. – 276 с.

Лептоспіроз належить до зоонозів з убівітарним розповсюдженням, який і на початку третього тисячоліття характеризується часто тяжким перебігом і високою летальністю – до 40 %. В Україні ендемічні території цієї хвороби виявлено в усіх областях. В останні 20-30 років відзначається зростання захворюваності людей. Збільшилась кількість хворих як із тяжким перебігом недуги, так і з поєднаним перебігом з іншими інфекційними хворобами, атиповим і стертим клінічним перебігом, що значно утруднює своєчасну діагностику, лікування і погіршує прогноз. Усе це ставить перед медичними працівниками нові складні завдання своєчасного розпізнавання лептоспірозу і надання пацієнтам кваліфікованої медичної допомоги. На жаль, лікарі різних фахів, зокрема загальної практики – сімейної медицини, швидкої допомоги, терапевти, нефрологи, хірурги та інші недостатньо володіють інформацією про цю хворобу. Остання монографія про лептоспіроз вийшла майже 30 років тому. З огляду на зазначене вище, видання даної монографії є актуальним і своєчасним.

Монографія складається зі семи основних розділів, а також вступу та резюме. Список літератури сягає близько 600 джерел, з яких більша частина – сучасні іноземні публікації.

У першому розділі «Етіологія та епідеміологія» ретельно, із сучасних мікробіологічних позицій викладено дані про таксономічне положення лептоспір, охарактеризовано основні види збудників, що здатні спричинити захворювання у людей і тварин, подано сучасну класифікацію лептоспір за антигенною структурою. Показано роль різних видів тварин, особливо гризунів як одного з основних джерел інфікування лептоспірами для людини. Авторами ретельно зібрано та висвітлено інформацію щодо професійних ризиків захворіти на цю недугу. Викладено цікаві рідкісні дані щодо прямої передачі збудника лептоспірозу від хворої людини до здорової. Використовуючи власний багаторічний досвід, авторами значну увагу приділено з'ясуванню закономірностей поширення хвороби серед людей у різних кліматичних зонах. Детально висвітлено епідеміологічні особливості лептоспірозу на Західному Поділлі. Авторами описано зміни в етіологічній структурі лептоспірозу на зазначеній території, обґрунтовано сезонні особливості хвороби, а також значну увагу приділено розподілу випадків лептоспірозу залежно від віку, статі та місця проживання. Значний акцент зроблено на випадках лептоспірозу у людей, спричинених кількома сероварами лептоспір одночасно. Наведено інформацію про власні клінічні спостереження за пацієнтами, в яких трапились повторні випадки лептоспірозу, спричинені різними лептоспірами або тією ж самою серогрупою.

У другому розділі, ґрунтуючись на результатах власних досліджень і даних наукової літератури, висвітлено основні ланки патогенезу і патоморфології лептоспірозу. Детально розглянуто молекулярні механізми пошкодження організму – нирок, печінки і судин. Розлого описано патоморфологічні зміни, які відбуваються в уражених органах на різних етапах хвороби як у людей, так і в тварин. Також значну увагу приділено змінам при лептоспірозі з боку легень у вигляді респіраторного дистрес-синдрому дорослих. Детально розглянуто особливості ураження м'язів, очей, а також механізми виникнення тромбо-геморагічного синдрому, розвиток якого часто стає причиною летального завершення хвороби. Варто відзначити, що автори значну увагу приділили імунним зрушенням при цій хворобі, а також динаміці універсальних внутрішньоклітинних медіаторів – цитокінів.

Заслужує на увагу третій розділ монографії, в якому автори діляться результатами власних, вперше проведених комплексних досліджень змін мікроциркуляції у внутрішніх органах і кінцівках, що дозволяє краще зрозуміти патогенетичні механізми хвороби, запропонувати дієві високо-ефективні способи лікування, а також повноту відновлення функції уражених органів. Застосування при лептоспірозі простого неінвазивного методу термографії з реєстрацією інфрачервоного випромінювання шкіри дало можливість виявити серйозні порушення кровообігу в кінцівках по типу термоасиметрії та термоампутації. За допомогою проведеної реографії отримано нові дані про кількісні зміни гемодинамічних показників у пацієнтів із лептоспірозом. У монографії також подано власні результати проведеної у хворих на лептоспіроз доплерографії судин нирок, печінки, а також магістральних судин нижніх кінцівок.

Відродно відзначити, що в окремому розділі автори детально зупинились на клінічних проявах лептоспірозу, які дуже різноманітні, не завжди залежать від серовару збудника, захворювання може перебігати як інапарантно, так і фульмінантно. Особливу увагу приділено сучасній клінічній класифікації хвороби, яка створена із врахуванням всього поліморфізму симптоматики лептоспірозу. Розділ наповнений багатьма клінічними прикладами з описом переважаючої симптоматики, залежно від ураження тієї чи іншої системи органів у хворих на лептоспіроз. Викладені результати власних спостережень, систематизовані науковцями протягом багаторічних спостережень за хворими, суттєво допомагають у проведенні диференційної діагностики.

Значну увагу приділено новим високоінформативним діагностичним технологіям з урахуванням можливості спричинення хвороби декількома різними серологічними варіантами лептоспір одночасно. У даному розділі описано також переваги та недоліки всіх доступних на сьогодні в медицині методів специфічної лабораторної діагностики лептоспірозу.

Великий досвід ефективного лікування хворих із використанням власних розробок, підтверджених патентами на винаходи, з використанням останніх досягнень світової науки подано в окремому розділі. Наведено сучасні підходи до антибактерійної терапії лептоспірозу, а також подано дані літератури та результати власних досліджень щодо застосування імуноглобулінів.

Автори детально висвітлили значення профілактики у боротьбі з лептоспірозом, а також наголосили на методах запобігання професійному інфікуванню.

Монографія буде корисною для спеціалістів – практикуючих інфекціоністів та епідеміологів, викладачів вищих медичних навчальних закладів відповідного фаху, але особливо потрібною для лікарів первинної ланки (сімейних лікарів, лікарів швидкої допомоги), оскільки найскладніше відрізнити лептоспіроз від інших хвороб саме на догоспітальному етапі. Ознайомлення широкого загалу лікарів із цією роботою сприятиме підвищенню якості знань з цієї патології та покращенню надання висококваліфікованої медичної допомоги пацієнтам.

Проф. Зінчук О.М., к.мед.н. Зубач О.О. (Львів).

Отримано 29.08.2016 р.

Шановні колеги!
ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ
щоквартальний всеукраїнський науково-практичний медичний журнал «Інфекційні хвороби»,

що регулярно видається вже 22-й рік! У кожному номері часопису: передова стаття, оригінальні дослідження, огляди і лекції, дискусії та роздуми, накази МОЗ, методичні матеріали, короткі повідомлення та випадки з практики, інформація про нові лікувальні препарати та методи діагностики, ювілеї і події, рецензії. Журнал адресується для науковців, інфекціоністів, лікарів-лаборантів, інших практикуючих лікарів, а також працівників санітарно-епідеміологічної служби.

Передплатний індекс 22868.

Ціна на 3 міс. (один номер) – 60 грн 11 коп.,

на 6 міс. – 120 грн 22 коп.,

на 12 міс. – 240 грн 44 коп.

Передплата приймається у кожному поштовому відділенні України.

Видавництво «Укрмедкнига»